

Psykologer – det nye presteskapet?

Jens Jensenius

Egentlig er dette innlegget en duplikk til Peter Georg Zehenbauers kommentar i augustnummeret til mitt innlegg om sakkyndiges fremtreden i fylkesnemnda. Men det handler om mer enn faglige teknikaliteter – det handler om psykologens rolle i samfunnet.

Først om psykologers opptreden i fylkesnemnda og rettssystemet. Legg merke til at jeg skriver «opptreden» og ikke «faglige kvalitet»; fokuset er på andres – spesielt den anklagedes – opplevelse av psykologen. Det gjøres mye bra arbeid fra psykologer, men i andres øyne må enkelte psykologer av og til oppleves som arrogante. Det er når en spekulerer i mulige diagnoser, som alvorlige personlighetsforstyrrelser, uten å ha konkret dokumentasjon på dem. Når en gir inntrykk av at få minutters videoopptak eller enkeltprestasjoner på en test er avgjørende for å avsi en klar dom over et menneske. Hvis psykologien blir uforståelig for andre enn psykologer, er det fare for at den blir irrelevant og undertrykkende.

Så til det generelle: Jeg opplever i stigende grad det å være psykolog i Norge som å være del av en religiøs vekkelse. Når vi hevder at hver fjerde student og hvert femte skolebarn trenger psykologhjelp, da er vi i ferd med å skyte oss selv i foten. I vår fagpolitiske iver etter å skape etterspørsel etter psykologer er vi i fare for å utviske forskjellene mellom normalitet og patologi. Vi snakker om selvhjelp og mestring og empowerment, men bidrar til det motsatte; vi forteller folket at det egentlig ikke kan klare seg uten oss. Først var det prestene, så var det legene, og nå er det psykologene som skal definere et godt liv og bringe frelse til alle og enhver?

Psykologforeningen har oppnådd en formidabel suksess – psykologer er synlige og skal høres overalt. To sider av Tidsskriftet brukes nå hver gang til å vise frem resultater av psykologenes velregisserte selviscenesettelse.

Jeg er selv en del av denne bølgen, og nyter godt av privilegerte arbeidsbetingelser, synlighet og høy status i lokalsamfunnet, men opplever en tiltakende bismak. Har vi ydmykheten i behold i forhold til klienter, kolleger og andre ikke-psykologer? Har vi tillit til at folk flest tåler å leve et vanlig liv med smerte og skuffelser – eller må vi for vår egen fagpolitiske sjelefred være eksperter for alle og enhver og pakke livene deres inn i bomull? Vi ønsker at alle skal bruke hjelm når de sykler, men rent faktisk omkommer det færre på sykkel enn til fots. Er det andre enn meg som er betenkt?